

Reformácia a katolícka reforma

- na prelome stredoveku a novoveku hlavná opora života ľudí bola viera v Boha
- spory medzi hlavnými cirkevnými predstaviteľmi – **spory zasiahli pápežstvo** (2-3 pápeži zvolení naraz)
- rozpory v cirkvi sa zhoršovali nerovnakým postavením kňazov - **vysokí hodnostári žili v prepychu**, obyčajní kňazi v biede
- **do cirkevných úradov sa dostávali ľudia bez vzdelania a schopností**
- mnohí kresťania si mysleli, že svet sa blíži ku koncu; iní šírili názory o potrebe obrody v cirkvi

Martin Luther

- najznámejší **kritik** neporiadkov v cirkvi
- nemecký rehoľník a profesor na univerzite vo Wittenbergu
- roku 1517 poslal arcibiskupovi list, sťažoval sa na predávanie odpustkov
- k listu pripojil **95 téz**, vyložil názor na to, čo je v cirkvi zlé
- prijali ich aj humanistickí myslitelia, ale mnohí s nimi tiež nesúhlasili
- cirkev vyzvala Luthera vzdať sa tvrdení
- vyhlásil, že najvyššou **autoritou pre neho nie je pápež, ale Biblia**
- rozhodol sa odvrhnúť významný zdroj kresťanstva – tradície
- ani kňaz nemal podľa neho mať taký význam aký mu pripisovala cirkev, ale prvoradý mal byť vzťah človeka s Bohom

Nové cirkvi

Lutherovo učenie bolo populárne. **Šľachta mala záujem o cirkevné majetky** → odvolávali sa na Lutherove myšlienky o slobode kresťana a jeho postavení voči Bohu.

Luteráni – prívrženci M. Luthera

- v roku 1530 sa oddelili od katolíckej cirkvi
- nová cirkev tvrdila, že uskutočňuje nápravu – reformu katolíckej cirkvi
- nazývajú sa aj protestanti
- presné zásady učenia sa vypracovali v Augsburgu - **augsburské vyznanie viery** (súčasná evanjelická)

Neskôr vznikli nové vetvy reformácie - kalvinizmus, anglikánska cirkev,...

Náboženské konflikty

- náboženské nehody sprevádzali v niektorých krajinách aj občianske vojny - protestantizmus sa uplatnil napr. v Španielsku, Anglicku, Nizozemsku,... a porazený bol napr. vo Francúzsku

Katolícka reforma

- katolícka cirkev neskôr pochopila, že musí prijať zmeny - túto premenu katolíckej cirkvi nazývame **katolícka reforma** (resp. nekatolíckej cirkvi ju nazývajú protireformácia)
- pravidlá určil najvyšší cirkevný snem **Tridenský koncil** – cirkevné tradície sú rovnako dôležité ako Biblia
- sprísnená disciplína kňazov – **vzdelanie**
- dohoda s protestantmi - **rekatolizácia** - sa nepodarila
- humanistickí vzdelanci dospeli k názoru, že pre kresťanskú vieru je dôležité, aby jej princípy každý poznával vo vlastnom jazyku, **Bibliu treba prekladať do národných jazykov**

Vznik rehole jezuitov

- prínos pre katolícku obnovu malo založenie **Spoločnosti Ježišovej (Societas Jesu)** alebo **jezuitov** (1540) → založil Ignác z Loyoly
- venovali sa v Európe **učiteľskej činnosti** – budovanie kvalitných škôl a univerzít, vďaka tomu získali nových veriacich
- šírenie kresťanstva do Južnej Ameriky, Indie, Japonska, Číny

Náboženské vojny

- spory medzi cirkvami prerástla do ozbrojených konfliktov
- vojnové konflikty zasiahli väčšinu Európy
- trvali takmer 30 rokov - **Tridsaťročná vojna** 1618 – 1648
- náboženstvo bolo len zámienkou, no išlo o mocenskú nadvládu
- navonok to vyzeralo na boj protestantských krajín proti katolíckej dynastií španielskych a rakúskych Habsburgovcov, obe strany si najímali žoldnierov
- nebol víťaz, podpísanie mierovej zmluvy **1648 Vestfálsky mier**